

РЕШЕНИЕ

№ 161

гр. София, 30.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-23, в закрито заседание на тридесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Даяна К. Топалова

като разгледа докладваното от Даяна К. Топалова Търговско дело № 20231100902370 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 16, ал.1 ЗМТА вр. чл. 274 и сл. ГПК.

Образувано е по жалба на “Е.И. – Р.” С. А.(в несъстоятелност), ЕИК ***** срещу решение на председателството на Международния арбитражен съд при Института по международно частно право от 01.12.2023 г. по МАД № 0032/2023 г., с което е оставено без уважение искането на жалбоподателя за отвод на арбитър Б.М. от участието в посоченото арбитражно дело.

Доводите за незаконосъобразност са изведени при две групи твърдения. обосноваващи липса на безпристрастност и независимост на арбитъра Б.М., сочени като неправилно преценени от решаващия орган, при отхвърляне на искането за отвод.

Едната, касае обстоятелства, обосноваващи свързаност между арбитъра Б. М., ПП “Продължаваме промяната”, адвокатско дружество “Д., Г., К. и В.”, представляващо ищеца и свързани с него дружества, както и свързаност между арбитър М. и другите арбитри от състава, В.П. и С.Й., във връзка с общо участие в Сдружение “Институт по Международно Частно Право” и МАС при сдружението; свързаност във връзка с Катедра “Международно право и международни отношения” при Юридическия факултет на СУ “Св. Климент Охридски” и обща научна дейност, включително по съставяне на редица сборници.

Конкретно по тези основания се твърди, че е налице свързаност чрез адвокатската кантора, която представлява интересите на ищеца ЗД „ЕИГ Ре“ ЕАД и на свързаните с него дружества „Е.И. Груп“ АД и „Еврохолд България“ АД и ПП „Продължаваме промяната“, която води до обосновани съмнения за свързаност и пристрастие между Б.М. и „Еврохолд“, поради следното: От официална публикация на интернет страницата на Адвокатско дружество „Д., Г., К. и В.“ се установява, че това адвокатско дружество представлява интересите на Еврохолд пред ICSID, по дело свързано именно с презастрахователния договор, предмет на арбитражното производство. Политическите лица Н.М. и Л. Б. са адвокати от Адвокатско дружество Д., Г., К. и В.. Адвокат Н.М. (който е и народен представител към момента от Коалиция „Продължаваме Промяната - Демократична България,,), е вписан и като практикуващ адвокат с адрес на адвокатската си кантора – адреса на АД „Д., Г., К. и В.“. В това адвокатско дружество съдружник е и майката на М.

адв. В.С. - М.а. Н.М. и Л. Б. са и членове на Изпълнителния комитет на ПП „Продължаваме промяната“, както и Б.М., което поражда основателни съмнения в безпристрастността на този арбитър.

Освен това МАС при Сдружение „Институт по Международно Частно Право“ е с адрес, посочен на интернет страницата му: адрес: 1000 София, ул. "*****", на който адрес обаче не се помещава Международния арбитражен съд, а Адвокатско Дружество „С., Т., Х.И С.". Един от съдружниците в това дружество - адв. М.С., е придобил научна степен „доктор“, защитена пред научно жури в състав доц. д-р Б.М. – Председател; доц. д-р Таня Градинарова; доц. д-р В.П.; проф. д-р И.И. и доц. д-р Д.К.. След придобиване на научната степен е избран за заместник – председател на МАС на общо събрание, на което председател е била доц. д-р Б.М., което създава зависимост, която влияе върху процеса по назначаване на арбитри. Налице е свързаност между Б.М. и другия арбитър В.П., тъй като двамата представляват Сдружение „Институт по Международно Частно Право“, както и поради това, че и двамата са част от катедрения съвет на Катедра “Международно право и международни отношения” при Юридическия факултет на СУ “Св. Климент Охридски”, а отделно от това доц. д-р Б.М. е ръководител на катедрата, в която Васил Петров е редовен преподавател, което го поставя в положение на зависимост от нея. Лицата са свързани и по причина на участие в съставянето на научни трудове. Твърди се, че е налице основание за конфликт на интерес, посочено в чл. 3.5.3 от Насоките на ИВА, тъй като арбитър Б.М. е заместник - председател на МАС при ИМЧП, поради което е член на Председателството на съда, съответно назначаващ орган, което обстоятелство е била длъжна да декларира пред ответника, което задължение не е изпълнено, което поражда съмнение за пристрастие.

Другата група обстоятелства, касаят допуснати от арбитражния съд процесуални нарушения, изразяващи се в разглеждане на делото, въпреки открито, по отношение на ответника, производство по несъстоятелност, което е основание за прекратяване, съответно спиране на арбитражното производство, в каквато насока е направено възражение от назначения синдик, по което няма произнасяне, както и нарушение на процедурата по избор на арбитри, респективно формиране на арбитражния състав. В тази връзка се твърди, че е зачетен избор на ищеца за арбитър, въпреки, че е направен след предоставения срок, а от друга страна на ответника е назначен служебен арбитър, без да му е предоставена възможност да номинира такъв, тъй като не е бил уведомен за отхвърляне на искането за прекратяване, респективно спиране на производството, което следва от императивни разпоредби на румънското право, приложимо към производството по несъстоятелност на ответника. Отделно от това арбитър М. пристъпила и се произнесла по искането за прекратяване и спиране, без да проведе закрито съвещание, а изчела предварително подготвено определение, преди ответникът да изложи аргументи по спорните въпроси, по реда на чл.24, ал.3 от Правилника на арбитража.

Всички тези обстоятелства счита, че са достатъчни, за да се приеме, че е налице основателно “съмнение” в безпристрастността на арбитъра, „по смисъла на чл.14 ЗМТА, без да се доказва безспорно съществуване на зависимост. Като самостоятелно основание за незаконосъобразност на отказа за отвод е посочено нарушение на кворума, тъй като решение е взето от двама от четиримата членове на Председателството.

Ответникът по жалбата счита същата за неоснователна. Твърди, че не е налице сочената свързаност между арбитъра, адвокатското дружество и ПП “Продължаваме промяната”, а едни публично известни факти се интерпретират субективно и не са годни изначално за обосноваване пристрастие, още по – малко такава може да обоснове правото да се ползват адвокатски услуги от различни кантори. Участието на арбитрите в управителен орган на сдружение или факултет не е основание за отвод, което е посочено и в наръчника, издаден от Международната асоциация на юристите (МАО) и не е обстоятелство, което арбитърът е длъжен да разкрива, тъй като не може да обоснове конфликт на интереси.

Относно твърденията за допуснати процесуални нарушения, счита, че такива принципно не могат да обосноват основания за отвод.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение, намира от фактическа и правна страна следното:

Арбитражно дело МАД 0032/2023 г. по описа на Международен арбитражен съд е образувано по искова молба на ЗД “ЕИГ Ре” ЕАД срещу “Евроинс Румъния Застраховане – Презастраховане С. А.

С искания на ответника от 02.11.2023 г. и 28.11.2023 г. е направен отвод на тримата арбитри по делото – Б.М.; В.П. и С.Й., а с искане от 15.11.2023 г. е направено искане за отвод на председателя на арбитражния състав – Б.М..

С решение от 01.12.2023 г. на Председателството на международния арбитраж, в състав проф. А.К. – председател на МАС и д - р М.С. – заместник – председател на МАС исканията са отхвърлени. Отказът е мотивиран с това, че преди приемане на арбитражната длъжност доц. д-р Б. М. е подписала декларация за безпристрастност и независимост, в която са посочени всички обстоятелства, които биха могли да доведат до основателни съмнения за безпристрастност и независимост, съгласно чл.23, ал.1 от Правилника на МАС, а съществуването на професионални връзки с другия арбитър не засягат безпристрастната и независима преценка по въпроси, относими към спора. Тези отношения, както и членуването на арбитрите в сдружение “Институт по Международно частно право”, са изрично посочени като такива които не обосновават конфликт на интереси, съгласно Наръчник на Международната асоциация на юристите, в т. нар. “Зелен списък” (т.4, 3.3 и т.4.3.1). Относно твърденията за допуснати процесуални нарушения от арбитъра подробно е аргументирано законосъобразно поведение на арбитражния състав, а конкретно относно твърденията за предварително становище при произнасяне на състава по искания на ответника в открито съдебно заседание, е посочено, че в съдебно заседание ответникът е повторил възраженията си, изложени във вече представена писмена молба, поради което за произнасянето не се е налагало нарочно обсъждане.

От писмо на МАС при ИМЧП вх. № 2838/10.01.2024 г. се установява, че към тази дата МАД № 0032/2023 г. е висящо и не е приключило с окончателен акт, поради което е налице интерес от разглеждане на жалбата.

Решението на председателството на МАС по искането за отвод е връчено на жалбоподателя с уведомление изх. № 18.12.2023 г., получено от него на същата дата (факт изрично признат в жалбата), поради което жалбата, като подадена в срока по чл. 16 ЗМТА, е процесуално допустима.

Разгледана по същество е неоснователна по следните съображения.

Съгласно чл.14 ЗМТА отвод на арбитър може да бъде направен само ако има обстоятелства, които пораждаат основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост, или ако той не притежава необходимата квалификация, уговорена от страните.

Всички обстоятелства, на които се позовава жалбоподателят, за да обоснове основания за отвод на арбитъра, са относими към нарушаване изискването за безпристрастност (липса на предубеждение).

Това изискване е основна гаранция за справедлив процес, залегнала в чл.6 от ЕКЗПЧ, във всяко спорно правораздавателно производство, независимо дали е съдебно или не, поради което при извършване на преценката в настоящото производство следва да се изхожда от тълкуването, дадено от Европейския съд по дело Кургианос. Chypre [ГК], № 73797/01, §§ 118-121, ЕСПЧ 2005-ХІІІ. Съгласно това тълкуване безпристрастността се определя с липсата на предубеждение или пристрастност и съществуването □ се преценява чрез два подхода: субективен подход, който се опитва да определи личното вътрешно

убеждение на даден съдия или какъв е бил интереса му в това конкретно дело и обективен подход, насочен към наличието на достатъчно гаранции, за да се изключи спрямо него всяко основателно съмнение.

В настоящото производство не се поставя въпроса за субективната безпристрастност, поради което въпросът за безпристрастността на арбитъра ще бъде разгледан, съгласно обективния подход.

Първата група обстоятелства, сочени от жалбоподателя, за да обоснове липсата на безпристрастност са свързаност между арбитъра Б. М., ПП “Продължаваме промяната”, адвокатско дружество “Д., Г., К. и В.”, представляващо свързано с ищеца дружество в друго производство, както и свързаност между арбитър М. и другия арбитър от състава - В.П., във връзка с общо участие в Сдружение “Институт по Международно Частно Право” и МАС при сдружението; свързаност във връзка с Катедра “Международно право и международни отношения” при Юридическия факултет на СУ “Св. Климент Охридски” и обща научна дейност, включително по съставяне на редица сборници,

Тези въпроси по същество могат да се обобщят до това дали свързаност като посочената може да обоснове извод, че арбитърът може да бъде повлиян, при взимане на решения от друг арбитър или трето лице.

Отговорът на този въпрос е всякога конкретен и свързан с преценката дали посочената принадлежност към професионална организация, политическа партия и извършването на обща научна дейност, сама по себе си е достатъчна да предизвика основателни съмнения за обективна безпристрастност на арбитъра, като се изходи и от страните в спора и характера му, тъй като такова съмнение може да е основателно ако с оглед тези отношения е налице интерес от изхода на спора или определени отношения със страните по него. Конкретно, в случая членуването на арбитъра в политическа партия, в която на ръководни постове са адвокати, работещи в кантора, защитаваща в друго производство свързано с една от страните в арбитражното производство лице, членуването в сдружение, заедно с другия арбитър, преподаване в един и същ факултет и отношения на субординация в тези рамки, от външна страна създава привидно впечатление за определен вид връзки. Съдът споделя също така и твърдението на жалбоподателя, че не следва да се доказва безспорно съществуване на зависимост. Също така обаче, тази свързаност съдът намира, че сама по себе си не е достатъчна, за да обоснове основателни съмнения, относно обективната безпристрастност на арбитъра, при решаване на конкретния спор между страните. Това, че арбитър Б.М., членува в политическа партия, заедно с други адвокати, работещи в кантора, защитаваща интересите на свързано лице, не може да обоснове извод, че и арбитър Б.М., е заинтересована от изхода на спора, доколкото този спор дори потенциално не би могъл да се отрази на това членство, което именно е релевантната отправна точка за заинтересованост. Пример за такава заинтересованост би била ситуация, при която дружество, в което обаче самият арбитър е съдружник консултира някоя от страните и получава значителни финансови приходи от това (1.4 от “червен списък” на наръчник относно конфликта на интереси в международния арбитраж на Международната асоциация на юристите) и то с условности. При всички случаи това, че една кантора, с която самият арбитър не е свързан по никакъв начин консултира и политическа партия, в която арбитърът членува, и свързано със страна по делото лице, не може да обоснове заинтересованост от изхода на спора. Обратното означава недопустимо априори ограничаване на правото на сдружаване или на професионална реализация (правото на труд), и двете конституционно закрепени.

Същите изводи и разсъждения са относими и към другите сочени връзки. Само по себе си членуването в сдружение „ИМЧП“, заедно с другия арбитър В. П., преподаване в един и същ факултет и отношения на субординация в тези рамки, не може да обоснове извод, че тези връзки могат да повлияят на арбитъра така, че той да е заинтересован от

изхода на спора и да повлияе в тази насока и на другия арбитър. Конкретно, упражненото от двамата арбитри право на сдружаване за постигане на определени професионални общи цели, без каквато и да е връзка на дейността на сдружението със страна по спора или със самия спор, не е годно само по себе си да обоснове извод за заинтересованост на арбитрите, тъй като изходът от спора не е годен да повлияе по какъвто и да е начин на дейността на сдружението или членството в него. Обстоятелствата, свързани с това, че посочените двама арбитри са членове на един и същ факултетен съвет, както и че заедно с третия арбитър, С.Й., са съавтори на научни трудове, при липса на други данни, наред с тази обща дейност, които да обосноват потенциален интерес, във връзка с тази дейност от изхода от спора, не може да обоснове извод за заинтересованост. В подкрепа на този извод е и изложението от самия жалбоподател факт, който е посочен и от решаващия орган, че всички посочени обстоятелства са включени в т. нар. „зелен списък“ на наръчник, относно конфликта на интереси в международния арбитраж на Международната асоциация на юристите (чл.4.3.1 и чл.4.3.3). Впрочем всички обстоятелства, включени в трите списъка (червен, оранжев и зелен), които по същество имат характер на стандарт при упражняване на дейността по арбитражиране на спорове, изхождат от потенциалния или конкретен интерес на арбитъра от изхода на спора, но никога от обща свързаност без каквато и да е връзка със страните и спора.

Фактът, че арбитър Б.М. като ръководител на Катедра „Международно право и международни отношения“ при ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“ може да упражнява контрол върху арбитър П., във връзка с дейността му като член на този катедрен съвет, не може да обоснове априори зависимост. Ръководната й функция не означава, че същата може да упражнява нерегламентиран контрол върху това лице дори в рамките на катедрения съвет. Упражняването на тези функции винаги е резултат от изпълнение на легитимни правомощия, стъпващи на обективни основания, поради което е изначално негодна основа за зависимост дори в рамките на конкретната структура. На още по – голямо основание такава зависимост не може да бъде пренесена в рамките на други професионални отношения, каквито са тези, свързани с участие в състав, разглеждащ арбитражно дело. Контролна функция, но само такава произтичаща от бизнес интерес, а не от упражняване на легитимни правомощия, може да бъде основание за отвод, но само ако се осъществява от арбитъра по отношение на страна в производството, а не по отношение на друг арбитър (арг. от 2.3.4 от „червен списък“), което дори е посочено като преодолим отвод.

Соченото от жалбоподателя изискване към арбитър М. да декларира обстоятелството, че заема длъжност в назначаващия орган, е неприложимо в конкретния случай. Изискването е посочено в 3.5.3 от „оранжев списък“ на наръчник, относно конфликта на интереси в международния арбитраж на Международната асоциация на юристите и касае случай, когато арбитърът участва в състава на назначаващия орган по конкретния спор - *the arbitrator holds a position with the appointing authority with respect to the dispute*. Това е и логично, тъй като само по себе си обстоятелството, че този арбитър е член на Председателството на арбитража (негов заместник – председател), който съгласно правилника има функции по назначаване на арбитри, е видно от самата страница на арбитража, поради което всяка от страните може да се запознае с това обстоятелство и не е нужно същото да бъде нарочно обявявано.

Смисълът на това оповестяване за участие в назначаване на арбитри по конкретно дело е да се даде възможност на страните да преценят наличието на особени отношения между лицето, участващо в назначаващия орган и назначените арбитри и дали конкретно тези отношения, ако има такива могат да обосноват интерес за това лице да назначи именно този или тези арбитри и себе си.

В жалбата самият жалбоподател твърди, че един от тримата арбитри по делото е номиниран от ищеца, един е служебно назначен от заместник – председателят на МАС –

М.С., а арбитър М. е избрана от другите двама арбитри за председател на състава, поради което не е участвала в назначаващия орган. Дори да се сподели тезата на жалбоподателя за задължение за деклариране на това обстоятелство, то самият факт, че това задължение не е изпълнено, не води до извод за липса на безпристрастност. С узнаването на този факт за страната възниква правото да направи отвод ако счита, че свързаност, като посочената по – горе, може да го обоснове. Това право е упражнено като е посочено, че арбитър М. е избрана от заместник – председателя на МАС адв. М.С., тъй като това лице е придобило научна степен „доктор“, защитена пред научно жури, на което председател е била доц. д-р Б.М.. По отношение на тези обстоятелства в пълна степен важи казаното по – горе и липсва яснота с какво именно тези отношения са мотивирали лицето да избере именно този арбитър за конкретния спор, защо този арбитър е важно да участва в решаването на спора като тук вече преценката е и за заинтересованост на назначаващия от изхода на спора, каквито твърдения въобще липсват. Тази теза доведена до крайност би означавала, че този заместник – председател никога не би следвало да назначава арбитрите М. и П., тъй като са участвали в научното жури в процедурата по придобиване на научна степен „доктор“.

В обобщение, относно анализираната група обстоятелства, може да се посочи, че членуването в професионални организации, преподаването в един и същ факултет, отношения на субординация в рамките на катедрен съвет, общи научни трудове, не са обстоятелства които в конкретния случай обосновават основателно съмнение в безпристрастността на арбитъра, с оглед липсата на каквато и да е връзка между тези дейности и изхода на спора или страните по него, за да се обоснове заинтересованост от този изход.

Като самостоятелно основание за незаконосъобразност на отказа за отвод е посочено нарушение на кворума, при взимане на решението по искането за отвод, тъй като е взето от двама от четиримата членове на Председателството. Съгласно Устава на МАС председателството се състои от председател на съда и от трима заместник – председатели. От страницата на международния арбитраж е видно, че Председател на съда е проф. д-р А.К., а заместник председатели са доц. д-р Б.М.; доц. д-р В.П. и доц. д-р М.С.. В правилника на арбитража е предвидена компетентност на Председателството на МАС за произнасяне по искането за отвод (чл.24) като не е предвидено изискване за кворум. Процесният отвод, касае въпроси по отвод на двама от заместник – председателите на МАС (доц. д-р Б.М. и доц. д-р В.П.), поради което тези лица не гласуват и мнозинството се определя от другите двама членове. Видно от представеното решение същото е взето с единодушие от тези други двама членове - председателя проф. д-р А.К. и доц. д-р М.С., поради което и възражението в тази насока е неоснователно.

Относно втората група обстоятелства, с които е обоснован отводът, а именно допуснати процесуални нарушения при произнасяне по искания на ответника в производството, включително такива за прекратяването му, следва да се посочи че такива обстоятелства дефинитивно не могат да обосноват искане за отвод, освен ако не представляват флагрантно нарушение на закона. Такова в случая не се твърди. Защитата на ответника, в случай, че се постанови арбитражно решение по спор, който не следва да бъде разглеждан, тъй като е налице законова пречка за това, поради открито в друга страна, по отношение на ответника, производство по несъстоятелност, следва да се осъществи по реда на чл.47, ал.2 ЗМТА. Допуснати нарушения по уведомяването на страната за номиниране на арбитър са основание за защита по реда на чл.47, ал.1, т.4 ЗМТА, а нарушенията в арбитражната процедура и съобразяване доводите на страна в нея по реда на чл.47, ал.1, т.6 ЗМТА. Предвид изложеното всички тези сочени от жалбоподателя нарушения са извън обхвата на съдебна преценка в производството по проверка законосъобразността на отказа да се отведе арбитър

Предвид изложеното не са налице основания за отвод на арбитър доц. д-р Б.М., искането за отвод е неоснователно, а решението с което е оставено без уважение е законосъобразно, поради което жалбата следва да бъде оставена без уважение.

При тези мотиви Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ жалба на “**Е.И. – Р.**” **С. А.** (в несъстоятелност), ЕИК ***** , със седалище и адрес на управление: Сектор 1, ***** . Офис парк, сграда А , ет. 2, Букурещ, Румъния срещу решение на Председателството на Международния арбитражен съд при Института по международно частно право от 01.12.2023 г. по МАД № 0032/2023 г. на МАС при ИМЧП, с което е оставено без уважение искането на жалбоподателя за отвод на арбитъра Б.М. от участието в посоченото арбитражно дело.

Решението е окончателно.

Препис от решението да се изпрати на МАС при ИМЧП за прилагане по МАД № 0032/2023 г. по описа на съда.

Съдия при Софийски градски съд: _____